

Vergaderjaar 2008–2009

31 268

Jaarnota Integratiebeleid 2007–2011

28 684

Naar een veiliger samenleving

Nr. 19

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR WONEN, WIJKEN EN INTEGRATIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 augustus 2009

Tijdens het Algemeen Overleg over de brief over de Aanpak Marokkaans-Nederlandse probleemjongeren (15 april 2009 en 22 april 2009 (kamerstuk 31 268, nrs. 17 en 18), VAO op 23 april (Handelingen der Kamer II, vergaderjaar 2008–2009, nr. 81, blz. 6338–6341)) heeft het kabinet u een aantal toezeggingen gedaan en zijn er twee moties ingediend. In antwoord op uw vragen informeer ik u, mede namens de ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de Minister voor Jeugd en Gezin en de Staatssecretaris van Onderwijs over deze moties en toezeggingen.

1 Schooluitval bij Marokkaans-Nederlandse jongeren (beleidsinzet en oorzaken van de toename), waarbij wordt ingegaan op de afspraken en aanvullend beleid over banen en stages

Uit de jongste voorlopige cijfers met betrekking tot voortijdig schoolverlaten¹ blijkt dat voortijdig schoolverlaten (VSV) bij de autochtone jeugd en Marokkaans-Nederlandse meisjes een dalende trend vertoont. Bij Marokkaans-Nederlandse jongens was eerst nog sprake van een stijging, maar voor het schooljaar 2007/2008 lijkt sprake van een daling van het aantal voortijdige schoolverlaters (de cijfers voor het schooljaar 2007/2008 zijn voorlopig).

Percentage nieuwe VSV-ers	2005/2006	2006/2007	2007/2008
Autochtone jongens	4,2	4,1	3,7
Marokkaans-NL jongens	9,6	9,9	9,4
Autochtone meisjes	3,1	3,0	2,8
Marokkaans-NL meisjes	5,5	5,2	4,9

¹ Februari 2009 – schooljaren 05/06/07/08. Onder de term «nieuwe voortijdig schoolverlaters» worden alle leerlingen van 12 t/m 22 jaar verstaan, die zonder startkwalificatie (havo, vwo of mbo2) in een schooljaar het onderwijs verlaten.

Het percentage voortijdig schoolverlaters is onder jongens substantieel hoger dan onder meisjes. Dit geldt ook voor het percentage voortijdig schoolverlaters onder Marokkaans-Nederlandse jongens. Het percentage

Marokkaans-Nederlandse meisjes dat voortijdig de school verlaat, is, met uitzondering van niveau MBO1 (geen startkwalificatie), ook hoger dan onder autochtone meisjes. Over 2007/2008 hebben in absolute zin 1035 Marokkaans-Nederlandse meisjes en 1917 Marokkaans-Nederlandse jongens de school zonder startkwalificatie verlaten. Van alle nieuwe voortijdig schoolverlaters in het schooljaar 2007–2008 is 6% van Marokkaans-Nederlandse afkomst.

Het Ministerie van OCW zet generiek beleid in om schooluitval tegen te gaan en jongeren te stimuleren om op school te blijven. De aanpak van schooluitval krijgt uitwerking op plaatselijk en regionaal niveau. Daartoe zijn door het Rijk convenanten gesloten met scholen en gemeenten. Binnen deze convenanten kunnen verschillende instrumenten worden ingezet. Het gaat onder meer om de versterking van de ZAT's (Zorg Advies Teams), LOB (Loopbaan Oriëntatie en Begeleiding), de extra aandacht voor de overgang van vmbo naar mbo en mentoring. Het is aan de regio's om invulling te geven aan de aanpak tegen voortijdig schoolverlaten onder Marokkaans-Nederlandse jongeren en daarmee te voorkomen dat deze jongeren voortijdig het onderwijs verlaten zonder startkwalificatie.

Om te bevorderen dat moeilijk plaatsbare jongeren een beroepspraktijkvorming-plaats (bpv-plaats) vinden, is er de Regeling Stagebox Beroepsonderwijs (geldt tot en met 2010). Jaarlijks wordt hiermee 35 miljoen euro beschikbaar gesteld aan kenniscentra en mbo-instellingen voor het werven van bpv-plaatsen, de begeleiding van moeilijk plaatsbare mbo-studenten én het creëren van simulatieplaatsen. Bij deze simulatieplaatsen, die zijn bedoeld voor leerlingen die er niet in slagen een bpv-plaats te vinden bij een leerbedrijf, geschiedt het praktijkleren binnen het opleidingsinstituut zelf. De simulatieplekken zijn bedoeld als opstap naar een bpv-plaats bij een leerbedrijf.

Verder worden met behulp van de «Tijdelijke stimuleringsregeling Leren en Werken» regionale en sectorale samenwerkingsverbanden ondersteund die bestaan uit onderwijs, bedrijfsleven, UWV-werkbedrijf en gemeenten. De komende periode (2009–2010) zullen deze samenwerkingsverbanden duale trajecten en EVC-trajecten¹ realiseren voor werkende jongeren zonder startkwalificatie.

2 De resultaten en effecten van de inzet van de «Donnergelden» voor de Marokkaans-Nederlandse probleemjongeren

Voor wat betreft de «Donnergelden» of de «Aanpak voorkomen criminele loopbaan allochtone jongeren» zal de minister van Justitie deze zomer een aparte brief sturen over de resultaten van deze aanpak, die sinds 2006 loopt in de vier grote steden.

3 De uitkomsten van de bespreking met het Nationaal Platform Criminaliteitsbestrijding over herkenning belemmerende kledingstukken in relatie tot criminaliteit

In de vergadering van het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing op 2 juli jl. is het onderwerp herkenning belemmerende kleding in relatie tot criminaliteit geagendeerd. De private partijen hebben toegezegd bij hun leden onder de aandacht te brengen dat zij in hun huisregels de mogelijkheid hebben het dragen van herkenning bedekkende kleding, zoals capuchons, niet toe te staan.

¹ Erkenning van Verworven Competenties.

4 Het aantal Marokkaans-Nederlandse probleemjongeren en risicojongeren

U heeft mij gevraagd een beeld te geven van het aantal Marokkaans-Nederlandse probleemjongeren en risicojongeren. Probleemjongeren zijn jongeren die voorkomen in cijfers over criminaliteit, HALT afdoeningen en STOP reacties, voortijdig schoolverlaten en jeugdwerkloosheid. Deze cijfers zijn beschikbaar en vindt u in onderstaande tabel. De cijfers kunnen echter niet zonder meer worden opgeteld, omdat er met name tussen cijfers over voortijdig schoolverlaten en criminaliteit een overlap bestaat.¹ Daarnaast worden er door het CBS verschillende leeftijdscategorieën gebruikt voor bijvoorbeeld verdachten en populatiegegevens.

	Marokkaans-NL jongens	Marokkaans-NL meisjes	Totaal Marokkaans-NL jongeren	Totaal
Marokkaans-NL jongeren 0–24 jaar (1 januari 2009)	85 138	83 119	168 257	
% verdachten 2007	12–17: 16.0% 18–24: 22.8% 12–24: 19.4%	12–17: 3.1% 18–24: 2.9% 12–24: 3.0%	12–17: 9.7% 18–24: 12.4% 12–24: 11.1%	
Absoluut aantal verdachten (2007)	12–17: 3078 18–24: 4486 12–24: 7564	12–17: 567 18–24: 611 12–24: 1178	12–17: 3645 18–24: 5097 12–24: 8742	8 742
HALT afdoening en STOP reacties ² 2008			HALT: 865 STOP: 104	969
Aantal VSV-ers ³ 2007–2008	1917	1 035	2 952	2 952
Jeugdwerkloosheid 15–24 jaar 2007			15% (op 59604 jongeren: ca. 9000 jongeren 15–24)	9 000

Bronnen: CBS Statline, KLPD, Jaarbericht HALT sector 2008, Jaarrapport Integratie 2008

Naast de groep probleemjongeren is het voor het slagen van een aanpak noodzakelijk te kijken naar de groep die dreigt af te glijden: de groep risicojongeren. Ook deze groep baart het kabinet grote zorgen. Omdat de invulling van het begrip risicojongeren sterk kan variëren⁴, is het lastig deze groep scherp af te bakken. Bovendien zijn er over risicofactoren (zoals taalachterstand, jongeren die veel op straat rondhangen, gezinnen waar oudere broers al met de politie in aanraking zijn gekomen, etc.) niet of nauwelijks bruikbare kwantitatieve gegevens beschikbaar. Het kabinet heeft ervoor gekozen de aanpak primair te richten op probleemjongeren, maar met de titel van de brief «Grenzen stellen en Perspectief bieden» geeft het kabinet aan dat het zich in de aanpak ook richt op de groep kinderen en jongeren die risico lopen om af te glijden. Ondanks dat het niet mogelijk is de omvang van deze groep op landelijk niveau precies in beeld te brengen, zijn de signalen vanuit gemeenten voldoende serieus om stevig in te zetten op een gezinsaanpak en preventie.

Uitgangspunt is dat gemeenten gaandeweg een scherper beeld krijgen van de verschillende groepen jongeren. Het is uiteraard van groot belang dat een gemeente weet welke jongeren tot de (harde kern) probleemjongeren behoren en welke tot de risicojongeren. Alleen dan kan een geschikte aanpak worden gekozen, zowel gericht op repressie als op preventie. De shortlistmethodiek van Beke is hiervoor bijvoorbeeld een geschikt instrument. Op basis van deze methodiek kunnen jeugdgroepen in kaart worden gebracht op basis van de indeling hinderlijk (1), overlastgevend (2) en crimineel (3). Aan de hand van de shortlist kan tevens inzicht worden gekregen in groepskenmerken zoals locaties, samenstelling (herkomst, leeftijd, omvang), dagelijkse bezigheden (spijbelen / arbeidsmarktparticipatie), riskante gewoonten (drank, drugs, justitie-

¹ Zie ook bijlage 1 van de brief over de Aanpak Marokkaans-Nederlandse probleemjongeren TK 31 268 nr. 13.

² HALT afdoening 12 tot 18 jaar, STOP reactie 12-, beide worden niet geregistreerd als verdachten van een misdrijf.

³ Schoolverlaters zonder startkwalificatie.

⁴ Van der Heijden e.a. (2005).

contacten) en recent delictgedrag. In 2008 heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties financiële steun verleend aan de politieorganisatie ten behoeve van de doorontwikkeling van de shortlist-methodiek. Dit leidt tot een identieke wijze van registratie in alle politie-regio's, waardoor gegevens kunnen worden gestapeld en uiteindelijk een landelijk beeld kan worden gepresenteerd van alle jeugdgroepen in Nederland. Dit traject is eind 2009 afgerond. De minister van BZK zal u alsdan over de uitkomsten informeren.

5 Motie-Van Toorenburg/De Krom over een analyse van de knelpunten in de schorsingsregeling (28 684, nr. 219)

Hierbij wordt tevens ingegaan op de toezegging van de minister van Justitie om na te gaan wat de basis is van de politiekachten in Amsterdam over de beletselen om bij overtreding van de bijzondere voorwaarden bij schorsing van de voorlopige hechtenis de verdachte opnieuw in bewaring te stellen.

Over de klachten is contact opgenomen met landelijke en lokale vertegenwoordigers van zowel het Openbaar Ministerie als de politie. Bij wetenschap van overtreding van de schorsingsvoorwaarden die gesteld zijn in de beschikking tot schorsing van de voorlopige hechtenis, stelt de politie of reclassering direct de officier van justitie op de hoogte. In die gevallen kan het Openbaar Ministerie de aanhouding van de verdachte bevelen op grond van artikel 84 Wetboek van Strafvordering. Vervolgens vordert het Openbaar Ministerie de opheffing van de schorsing bij de rechtbank.

Uit navraag bij Amsterdam blijkt dat klachten hierover zich incidenteel voordoen. Het gaat om gevallen waarin binnen een overlastgevende jeugdgroep of andere problematische doelgroep wordt geconstateerd dat een verdachte de hem of haar opgelegde schorsingsvoorwaarden overtreedt. De politie acht het in deze afzonderlijke gevallen wenselijk dat de politie onmiddellijk kan optreden, zonder het wettelijk vereiste bevel van de officier van justitie. De politie en het Openbaar Ministerie in Amsterdam hebben afgesproken, dat een jongere die uit voorlopige hechtenis geschorst is, conform de wettelijke regeling zonder tussenkomst van de officier van justitie in verzekering kan worden gesteld indien de politie constateert dat naast overtreding van de schorsingsvoorwaarden, ook een nieuw strafbaar feit aan de orde is. Dit betreft een overtreding van de algemene voorwaarde. Het Openbaar Ministerie en de politie maken daarnaast nadere afspraken over aanhouding na overtreding van schorsingsvoorwaarden.

Naast het opleggen van schorsingsvoorwaarden is het voor de rechter ook mogelijk om bij een voorwaardelijke veroordeling bijzondere voorwaarden op te leggen. Omdat de naleving daarvan essentieel is in de aanpak, kan overtreding niet zonder gevolgen blijven. Bij overtreding van de bijzondere voorwaarden kan het Openbaar Ministerie de rechter verzoeken om de veroordeelde zijn voorwaardelijke (gevangenis)straf te laten uitzitten. Tot het moment van die rechterlijke beslissing hoeft de veroordeelde in de huidige praktijk niet in bewaring. De minister en de staatssecretaris van Justitie werken aan een wetsvoorstel op grond waarvan het Openbaar Ministerie voorwaardelijk veroordeelden die de aan hen door de rechter opgelegde bijzondere voorwaarden niet naleven, direct zal kunnen doen aanhouden en insluiten. Het wetsvoorstel, dat voorziet in een wijziging van de regeling van de voorwaardelijke veroordeling, wordt deze zomer naar de Raad van State gezonden.

6 Motie-Van Toorenborg over inzicht in de precieze bevoegdheden van toekomstige gezinsmanagers (28 684, nr. 220)

Over de bevoegdheden van gezinsmanagers, mede in relatie tot die van andere betrokken professionals in de hulpverlening aan multiprobleemgezinnen, wordt u na het zomerreces geïnformeerd. Op dit moment vindt er nog afstemming plaats.

De minister voor Wonen, Wijken en Integratie,
E. E. van der Laan